

Občianske združenie Proti korupcii, Mariánske námestie 31, 010 01 Žilina

Okresná prokuratúra Žilina
ul. Moyzesova 20
011 56 ŽILINA 1

Naša značka: 101/2012

V Žiline dňa 24.09.2012

VEC: Podnet na začatie trestného stíhania na neznámeho páchatela

Radenov dom, súpisné číslo 137, ktorý sa nachádza na ul. Hlavnej č. 42 v Čičmanoch, je národnou kultúrnou pamiatkou ľudovej architektúry a je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Ďalej je v texte označený ako „Radenov dom“.

Podnet na začatie trestného stíhania sa predmetovo týka tejto národnej kultúrnej pamiatky.

Podľa nám dostupných informácií získaných v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám v z.n.p. a z miestnych zisťovaní, bola v Radenovom dome v roku 2010 realizovaná výmena podláh, výmena základových trémov domu, hydroizolácie a tepelnej izolácie, oprava komína, výmena poškodených prvkov krovu – krokiev a výmena strešnej krytiny.

Na základe žiadosti Žilinského samosprávneho kraja o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy tejto národnej kultúrnej pamiatky vydal Krajský pamiatkový úrad Žilina rozhodnutie zo dňa 03.11.2009, v ktorom boli stanovené podmienky rekonštrukcie; okrem iného aby strecha bola pokrytá šindľom rovnakého druhu aký bol na streche doposiaľ, t.j. ručne štiepaným šindľom v rovnakých rozmeroch (dĺžka 50 cm), bez farebnej impregnácie, s doporučením tlakovej impregnácie (bližšia špecifikácia – vid' stanovisko Krajského pamiatkového úradu Žilina, bod prvý).

Krajský pamiatkový úrad Žilina v rámci kontrolného dňa 04.10.2010 zistil, že na rekonštrukciu strechy Radenovho domu nebol použitý predpísaný štiepaný šindel, ale rezaný šindel. Zistenie sa udialo v čase, keď už bola strecha rezaným šindľom kompletne pokrytá.

Dôkazy:

Rozhodnutie KPÚ Žilina zo dňa 03.11.2009

Správa o výsledku finančnej kontroly č. 7256/2011/ÚHK-006.

Radenov dom je ako kultúrna pamiatka v správe Považského múzea Žilina. Považské múzeum Žilina (ďalej len PMŽ) ako verejný obstarávateľ podľa zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní v z.n.p. (ďalej len „zákon“) vyhlásilo výberové konanie na rekonštrukciu strechy Radenovho domu.

Finančná kontrola Útvaru hlavného kontrolóra ŽSK zistila, že PMŽ porušilo internú smernicu Žilinského samosprávneho kraja (ďalej len „ŽSK“) č. 74/2008 o verejnom obstarávaní v podmienkach

ŽSK a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Podľa citovanej smernice si ŽSK vyhradzuje právo rozhodnúť o skutočnej realizácii zákazky verejného obstarávania.

PMŽ nepredložilo žiadne písomné splnomocnenie od ŽSK k zabezpečeniu zákazky verejného obstarávania, PMŽ samo rozhodlo o skutočnej realizácii zákazky, čím porušilo smernicu č. 74/2008 ŽSK.

Vid' Správa o výsledku finančnej kontroly, strana 11, Kontrolné zistenie.

Vzhľadom na špecifickosť tovaru a prác (rekonštrukciu drevenice), ako aj fakt, že sa jedná o národnú kultúrnu pamiatku, nebolo možné vykonať výberové konanie formou verejnej súťaže podľa § 24 ods. 1 písmená a,b/ zákona.

PMŽ zvolilo vhodnú formu obstarávania – na základe prieskumu trhu, v zmysle ustanovenia §-u 102 zákona.

V tom bol postup PMŽ správny.

PMŽ však malo ďalej od záujemcov vyžadovať predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti v súťaži, najmä technických, administratívnych a finančných podmienok (§ 59 ods. 2 zákona).

PMŽ sa obrátilo v rámci prieskumu trhu na tri ním vybrané spoločnosti (viď záznam o vykonaní prieskumu trhu zo dňa 2.9.2010):

- ENERGY PRO, s.r.o., so sídlom v Žiline, IČO 36 784 044, ktorá podľa rozsiahleho predmetu svojej činnosti zapísaného do obchodného registra poskytuje „uskutočňovanie stavieb“. Na svojej titulnej internetovej strane informuje, že poskytuje najmä komplexné riešenia v energetike
- B.I.B. spol. s r.o., Žilina, IČO 31 605 303, ktorá podľa zápisu v obchodnom registri poskytuje aj „vykonávanie bytových, priemyselných a inžinierskych stavieb“
- MPM, s.r.o., Žilina, IČO 36 374 326, ktorá podľa svojho zápisu v obchodnom registri poskytuje aj „vykonávanie inžinierskych, bytových a občianskych stavieb“.

PMŽ vážne pochybilo, keď sa orientovalo na spoločnosti vykonávajúce bytové či priemyselné stavby. Internetovou formou je možné do 5 sekúnd zistiť, že existuje spoločnosť Drevostavby s.r.o., so sídlom v Dolnom Kubíne, IČO 36 440 175, ktorá taktiež vykonáva „stavebné práce“ – ktorá však na svojej internetovej stránke www.drevostavbylacuch.sk hneď v úvode uvádza, že vykonáva rekonštrukciu dreveníc vrátane kultúrnych pamiatok a z priloženej fotogalérie vyplýva, že zrealizovala rekonštrukciu kultúrnych pamiatok vo Vlkolinci, Španej doline aj v samotných Čičmanoch.

PMŽ pri oslovovaní záujemcov v rámci rokovacieho konania bez zverejnenia vážne pochybilo, keď neoslovilo takých záujemcov, ktorí majú skúsenosti s rekonštrukciou dreveníc či kultúrnych pamiatok; naopak uspokojilo sa so všeobecnou stavebnou činnosťou ním oslovených spoločností.

PMŽ ako verejný obstarávateľ mal požadovať od oslovených spoločností doklady o technickej a odbornej spôsobilosti podľa §-u 28 zákona. S ohľadom na špecifickosť zákazky mal od záujemcu vyžadovať zoznam prác za posledných 5 rokov s potvrdeniami o uspokojivom vykonaní stavebných prác (§ 28 ods. 1 b/ zákona).

Ak sa jedná o výrobky určené na osobitné účely (akými ručne štiepaný šindel bezosporu je), malo PMŽ dokonca vykonať kontrolu výrobných kapacít uchádzača (§ 28 ods. 1 písm. e/ zákona).

Ak by reálne PMŽ kontrolu takéhoto charakteru vykonalo, určite by nedošlo k uzatvoreniu zmluvy so záujemcom MPM, s.r.o.

V skutočnosti práce spojené s výmenou konštrukcie krovu a strešnej krytiny vybraná spoločnosť MPM, s.r.o. ani **nerealizovala**, ale na ich realizáciu zmluvne zabezpečila subdodávkou už spomínanú spoločnosť Drevostavby s.r.o., Dolný Kubín.

Je potrebné tiež preskúmať, či MPM, s.r.o. priamou predkladaní ponuky uviedla či neuviedla, že v rozhodujúcom rozsahu bude práce na rekonštrukcii strechy vykonávať iná tretia spoločnosť. Možno však konštatovať fakt, že finančná správa Útvaru hlavného kontrolóra z decembra 2011, ktorá preskúmala aj otázku výberu dodávateľov a ich ponuky, sa vôbec nezmieňuje o subdodávke firmy MPM, s.r.o.; rovnako zmluva uzatvorená medzi PMŽ a MPM, s.r.o. neobsahuje žiadnu zmienku o subdodávke na rekonštrukciu strechy.

Je potrebné preveriť aj porušenie zákona o verejnom obstarávaní zo strany vybraného uchádzača.

Je potrebné preskúmať, či Považské múzeum Žilina svojím postupom - t.j. akceptáciou prác vykonaných dodávateľom MPM, s.r.o. v rozpore s pokynmi KPÚ Žilina; v jeho mene konajúce konkrétne fyzické osoby, sa mohli dopustiť trestného činu porušenia povinnosti pri správe cudzieho majetku.

PMŽ bolo upozornené Krajským pamiatkovým úradom Žilina (zastúpeným riaditeľom p.Dudášom), že na streche je rezaný, a nie štiepaný šindel'.

Krajský pamiatkový úrad Žilina dostal tieto informácie mailom od p.Kudjaka, obyvateľa Čičmian, ktorý KPÚ Žilina upozornil, že na streche Radenovho domu má nekvalitnú krytinu z rezaného šindľa, a nie šindel' štiepaný.

PMŽ na upozornenie nereagovalo a nezjednálo nápravu.

Ďalšieho závažného pochybenia sa PMŽ dopustilo tým, že smernicu KPÚ Žilina zo dňa 03.11.2009 a povinnosti z nej vyplývajúce neprenieslo zmluvne na realizátora zákazky.

V zmluve s MPM, s.r.o. malo PMŽ výslovne uviesť technické náležitosti výmeny strešnej krytiny presnou citáciou smernice KPÚ Žilina, resp. mala táto smernica byť prílohou zmluvy s MPM, s.r.o. a zmluva mala obsahovať odkaz na smernicu s tým, že MPM, s.r.o. je povinný pri realizácii zákazky túto smernicu plne rešpektovať.

Tým PMŽ nezabezpečilo kvalitatívne podmienky rekonštrukcie a porušilo povinnosti riadne a hospodárne spravovať cudzí majetok, ktorý mu bol zverený do správy. Javí sa, že osoby konajúce za PMŽ svojím konaním naplnili skutkovú podstatu trestného činu porušenia povinnosti pri správe cudzieho majetku.

Dôkazy:

- *Zmluva o dielo medzi PMŽ a MPM, s.r.o.*

Po zistení, že na strechu bol použitý iný ako určený šindel' malo PMŽ od zmluvy odstúpiť pre jej podstatné porušenie; čo sa však nestalo. PMŽ nevyužil svoju zákonnú možnosť ako objednávateľ diela, na škodu nehnuteľnosti, ktorú má v správe.

PMŽ nezákonnosť situácie vyriešilo svojsky – akceptáciou predĺženej záručnej doby na 25 rokov na dodaný rezaný šindel'.

Rozpor so zákonom, zmluvou a smernicou KPÚ Žilina tým PMŽ neodstránil.

Rekonštrukcia strechy Radenovho domu bola uskutočnená s príspevkom dotačného programu Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom“.

Žilinský samosprávny kraj bol v Zmluve o poskytnutí dotácie z rozpočtu MK SR zmluvne zaviazaný štátom v zastúpení Ministerstvom kultúry SR pri rekonštrukcii Radenovho domu a čerpaní dotácií mal plne rešpektovať podmienky rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Žilina (viď vyššie – t.j. použiť ručne štiepaný šindel v dĺžke 50 cm).

Žilinský samosprávny kraj nepožiadala MK SR o zmenu tejto podstatnej podmienky zmluvy pre poskytnutie dotácie a použitie rezaného šindľa namiesto štiepaného neoznámil Ministerstvu kultúry pred začatím jeho pokládky, ani počas realizácie prác.

Reálne boli na rekonštrukciu strechy použité rezané šindle v dĺžke 60 cm (a nie 50 cm, ako boli rozmery pôvodných šindľov a ako určil KPÚ Žilina).

Tým boli rekonštrukčné práce vykonané v rozpore so základnou zmluvou (Zmluvou o poskytnutí dotácie) a ŽSK si nedostatočne splnil zmluvné povinnosti jemu vyplývajúce zo Zmluvy o poskytnutí dotácie z rozpočtu MK SR.

Dôkazy: Zmluva o poskytnutí dotácie z rozpočtu MK SR

Faktúra na výmenu strešnej krytiny.

Po zistení nezrovnalostí ŽSK dodatočne prizval znalca v čase keď už bola strecha kompletne pokrytá rezaným šindľom, za účelom vypracovanie drevárskej expertízy.

Znalec v znaleckom posudku neodpovedal jasne na zadané úlohy. Zameral sa na všeobecné porovnanie rezaného a štiepaného šindľa bez toho, aby z hľadiska kvality posúdil konkrétny použitý šindel a drevo, z ktorého bol šindel vyrobený.

O nedostatočnosti znaleckého posudku hovorí aj nasledujúci fakt: Kým znalec uvádza vo svoj posudku, že „až 95% použitých šindľov bolo rezaných v pozdĺžnom smere voči štruktúre vlákien drevnej hmoty“; z kontroly a vizuálnej obhliadky pamiatkovej inšpekcie bolo zistené, že takmer **jedna pätina** šindľov nebola rezaná radiálne (pozdĺž s vláknami), ale tangenciálne (naprieč vláknami). Ohliadkou bolo tiež zistené, že takmer **jedna tretina nových šindľov má hrče**, čo značne znižuje životnosť nových šindľov.

Taktiež vytvorená kontrolná skupina ŽSK vychádzala z nepravdivých a nepodložených informácií pri stanovení ceny rezaného šindľa v cenovom rozpätí 0,55 až 0,60 € bez DPH/šindel (viď správa ŽSK o výsledku finančnej kontroly, strana 15).

Kontrolná skupina sa pri zisťovaní reálnej ceny šindľa obrátila na troch výrobcov:

STRECHY SK, s.r.o., IČO 36 204 421, Vyšná Slaná- rezaný šindel o rozmere 60 cm vôbec nevyrába; cenová relácia za rezaný šindel 50cm predstavuje 0,38 – 0,40 €. Robia výlučne šindel v dĺžke 50 cm.

VECTOR COMPANY, s.r.o., IČO 36 637 645, Brezno – cena za rezaný šindel v dĺžke 50 cm je 0,43 € bez DPH

Jozef Harčar, Kľušov, okr.Bardejov, IČO 30 632 731 – vyrába výlučne štiepaný šindel.

Z uvedených faktov je vážna pochybnosť o správnosti ceny rezaného šindľa 0,55 až 0,60 €/šindel v dĺžke 60 cm, ktorú uviedla kontrolná komisia.

Na podnet novinárky vykonalo Ministerstvo kultúry, odbor kontroly a inšpekcie pamiatkovú inšpekciu rekonštrukcie Radenovho domu. Vo svojom vyjadrení písomne potvrdzuje skutočnosť, že na strechu bol namiesto ručne štiepaného šindľa použitý rezaný šindel.

Ďalej MK SR vo svojom stanovisku uvádza, že ŽSK neoznámil zmenu jednej z podmienok Zmluvy o poskytnutí dotácie z rozpočtu MK SR, čím došlo k porušeniu tejto zmluvy zo strany ŽSK.

Dôkaz: - výsledok inšpekcie z MK SR

- *Znalecký posudok prof.Ing.Ladislava Reinprechta, CSc.*

Reálne bolo na streche s plochou 200 m² použitých 10.400 ks šindľov o dĺžke 60 cm a 1.000 ks úkosového šindľa na 4 nárožia strechy.

(Pozn.: Kontrolná správa uvádza iný počet použitých šindľov, ktorý je síce totožný s projektovou dokumentáciou, ale nezodpovedá reálnemu stavu.)

Pozn.2: Na strechu boli použité šindľe o dĺžke 60 cm, a nie požadovaných 50 cm. Cena za šindľe v oboch dĺžkach je takmer identická).

Vychádzajúc z ceny za materiál, ktorú uvádza dodávateľ stavby a kontrolná správa, výpočet je nasledovný:

Materiál: 0,44 € x 10.400ks + 1.000ks x 0,44 € = 5.016,- € s DPH

Montáž: cca 10-12,50 €/m² x 200m² = 2.000 - 2.500,- €

Spolu: 7.016 – 7.516,- € vrátane DPH

(Pozn.: V znaleckom posudku pre ŽSK Ladislav Reiprecht uvádza sumu za rezaný šindel 0,34 € bez DPH čo je 0,41 € s DPH).

Spoločnosť MPM, s.r.o. fakturovala za polozenie šindľa celkovú cenu **12.197,- € s DPH.**

(Viď Súpis vykonaných prác priložených k faktúre č. 20101345, kde ide o položky 22,23,24 v rámci popisu Konštrukcie – krytiny tvrdé).

Rozdiel v reálnej a fakturovanej sume je **4.681 – 5.181,- €.**

Záver:

Rekonštrukcia strechy bola realizovaná pokrytím rezaným šindľom namiesto ručne štiepaného šindľa, v inej akosti a dĺžke - t.j. kompletne v rozpore s podmienkami stanovenými Krajským pamiatkovým úradom Žilina zo dňa 03.11.2009.

Rekonštrukcia strechy Radenovho domu bola realizovaná v rozpore so Zmluvou o poskytnutí dotácie.

Dotácia poskytnutá od MK SR pre ŽSK bola v rozpore so zmluvou použitá na iný účel, než na aký bola určená.

Znalec v závere znaleckého posudku uvádza, že „...použitý radiálne rezaný šindel je po jeho vhodnom chemickom ošetrení porovnateľný, resp. iba čiastočne horší ako smrekový štiepaný typ šindľa.“

Zistený cenový rozdiel v cenách šindľa a správa z kontroly vykonanej MK SR potvrdzujú porušenie základných podmienok pre poskytnutie a použitie dotácie poskytnutej z dotačného programu Ministerstva kultúry SR.

Zo zistených faktov jednoznačne vyplýva, že **dotácia bola použitá na iný účel ako na účel zmluvne určený Ministerstvom kultúry SR**. Namiesto ručne štiepaného šindľa bol použitý rezaný šindel v inej dĺžke, v cene a kvalite neporovnateľne nižšej ako pri ručne štiepanom šindli; pričom fakturovaná bola cena ručne štiepaného šindľa.

Uvedený rozpor ŽSK dostatočne neriešil, nesnažil sa zrealizované práce dodatočne konvalidovať žiadosťou na MK SR o zmenu (dodatok) k zmluve, ktorým by bola pripustená zmena strešnej krytiny.

Aj keď KPÚ Žilina zmenu predpísaného druhu šindľa zo štiepaného na rezaný dodatočne akceptoval ako prijateľnú, po vykonanom šetrení nevyvodil v danej veci žiadne následné kroky.

Ak zoberieme do úvahy:

- zistený cenový rozdiel v cene určeného a použitého šindľa (cca 5.000,- €)
- náklady na údržbu strechy z rezaného šindľa (potreba pravidelnej chemickej ochrany),
- riziko zatečenia do národnej kultúrnej pamiatky, keďže na jednej tretine nových šindľov sú hrče, ktoré po vysušení šindľov môžu vypadnúť; strechu znehodnotiť eliminovať - životnosť strechy, tá je (viď posudok znalca Ladislava Reinprechta) cca 25 rokov. Ak by bola strecha pokrytá kvalitným štiepaným šindľom, zvýšila by si tým životnosť strechy na minimálne 38 rokov;

v takomto prípade treba výmenu strešnej krytiny považovať za znehodnotenie národnej kultúrnej pamiatky.

Porušenie zákona nie je možné dodatočne konvalidovať predĺžením záručnej doby.

Javí sa nám, že konanie osôb v podnete uvedených naplňajú skutkové podstaty viacerých trestných činov.

Žiadame o prešetrenie uvedených konaní a o informovanie nášho OZ o Vašom ďalšom postupe v zákonom stanovenej lehote.

S pozdravom

*L'ubomír Bechný
podpredseda
OZ Proti korupcii*

*Ján Marosz
podpredseda
OZ Proti korupcii*

Prílohy:

- *podľa textu.*

